

АНОТАЦІЯ

до дипломної роботи на тему:

«Теоретичні основи та практичні аспекти обліку, аудиту та аналізу витрат операційної діяльності підприємства»

студентки II року навчання освітнього рівня «магістр»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Миколаївського інституту розвитку людини «Університет «Україна»

Жук Оксани Миколаївни

Актуальність теми полягає в тому, що витрати операційної діяльності являють собою найважливішу економічну категорію діяльності підприємства, відіграють ключову роль в формуванні прибутку підприємства та дозволяють забезпечити підвищення ефективності виробництва. Постійний контроль рівня витрат підприємства дозволяє визначити слабкі місця та вчасно вжити заходи щодо їх усунення. Одним із методів контролю, який забезпечує достовірність інформації про ведення обліку витрат є аудит. Питання, пов'язані з витратами ніколи не втрачали своєї актуальності та завжди залишалися дискусійними.

Метою дипломної магістерської роботи є обґрунтування теоретичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліку, аудиту та аналізу витрат операційної діяльності приватного акціонерного товариства «Завод «Фрегат» (далі – ПраТ «Завод «Фрегат»).

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

- розглянути законодавчо-нормативні аспекти обліку, аналізу і аудиту витрат операційної діяльності підприємств;

- узагальнити та систематизувати існуючі підходи для визначення економічної сутності, визнання та оцінки витрат операційної діяльності промислових підприємств;

- проаналізувати сучасний стан і проблеми обліку, аудиту та аналізу витрат операційної діяльності промислових підприємств в Україні;

- дослідити методику синтетичного та аналітичного обліку витрат операційної діяльності ПраТ «Завод «Фрегат» шляхом розробки аналітичних рахунків та уточнення кореспонденції рахунків, що забезпечить формування важливої інформації для визначення фінансових результатів підприємства;

- уточнити склад і призначення внутрішньої звітності з метою оцінки ефективності витрат операційної діяльності досліджуваного підприємства;
- дослідити систему аудиту та аналізу витрат операційної діяльності приватного акціонерного підприємства «Завод «Фрегат»;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення системи обліку та аналізу витрат операційної діяльності ПрАТ «Завод «Фрегат»;
- запропонувати шляхи вдосконалення аудиту витрат операційної діяльності на досліджуваному підприємстві.

Предметом дослідження є система обліку, аудиту та аналізу витрат операційної діяльності підприємства.

Об'єкт дослідження – процес обліку, аудиту та аналізу витрат операційної діяльності ПрАТ «Завод «Фрегат».

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано такі методи: порівняння, спостереження, класифікації, економічного аналізу, табличний, узагальнення.

Інформаційною базою є закони України, постанови Кабінету Міністрів України, положення (стандарти) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності, нормативно-правові акти Міністерства фінансів України, Державної податкової адміністрації України, наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених – економістів та практиків, що стосуються проблем обліку, аудиту та аналізу витрат операційної діяльності підприємства, ресурси мережі Інтернет, дані бухгалтерського та фінансового обліку ПАТ «Завод «Фрегат» про результати господарської діяльності підприємства за 2017-2019 роки.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних і практичних засад обліку, аудиту та аналізу витрат операційної діяльності підприємства. Найбільш суттєві результати, які характеризують наукову новизну роботи, полягають у наступному: сформовано підходи щодо витрат операційної діяльності; запропоновано критерії вибору аудиторських процедур щодо витрат операційної діяльності; проаналізовано витрати операційної діяльності промислових підприємств України та фінансово-господарську діяльність досліджуваного підприємства.

Практичне застосування одержаних результатів полягає в тому, що застосування запропонованих у роботі методичних рекомендацій дозволить вдосконалити облік, аудит та аналіз витрат операційної діяльності ПрАТ «Завод «Фрегат» з метою їх зменшення.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень були оприлюднені на науково-практичних конференціях: Міжвузівська науково-практична конференція «Наукові досягнення молодих – шлях до професії» 06 грудня 2020 р. Миколаїв: ММІРЛ ВНЗ «Університет «Україна»; VI Міжвузівська науково-практична конференція «Шляхи підвищення конкурентоспроможності соціально-економічної системи країни», 27 листопада 2020 р. Миколаїв: ММІРЛ ВНЗ «Університет «Україна».

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 3 наукові праці, з них: 1 наукова стаття під назвою «Шляхи поліпшення обліку витрат операційної діяльності підприємств» у Збірнику наукових праць «Економічні науки»: ВМІРЛ ВНЗ Університет «Україна», 2021. Дві – у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій 0,79 д.а.

Висновки: Результати дослідження надали змогу сформулювати окремі висновки як теоретичного, так і практичного характеру:

1. Організація, ведення обліку, аудиту та аналізу повністю забезпечені законодавчо-нормативною базою, але існують певні неузгодженості у визначенні та трактуванні деяких економічних категорій. З поліпшення нормативно-правових актів України щодо обліку, аудиту та аналізу операційних витрат підприємств запропоновано зробити наступні кроки: провести повну інвентаризацію всіх нормативно-правових актів України, пов'язаних з обліком і контролем витрат та доходів з метою виявлення дублювання й неузгодження положень цих актів та неврегульованих ситуацій; організувати та щомісячно (щоквартально) оновлювати довідково-інформаційну базу підприємств з питань обліку, аудиту та аналізу, в тому числі щодо витрат; фахівцям із обліку, аудиту та аналізу, проводити робочі нотатки виявлених ними суперечностей, неув'язокта висловлювати свої висновки і пропозиції у фахових бухгалтерських виданнях та під час проведення наукових конференцій, семінарів, робочих нарад тощо.

2. Існують різні теорії трактування сутності витрат діяльності підприємства за своєю економічною сутністю, галузевою ознакою та іншими напрямками. На підставі огляду різносторонніх підходів до формування завдань економічного аналізу виробничих витрат та вивчення основних інформаційних запитів внутрішніх і зовнішніх зацікавлених користувачів промислових підприємств побудовано інформаційно-організаційну структуру аналізу виробничих витрат. В представленій структурі окреслено вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на здійснення аналізу витрат та сформовано інформаційне забезпечення через створення документального та методичного базису аналітичних процедур. Наведені результати здійсненого дослідження сприяють отриманню оперативної аналітичної інформації під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників аналізу діяльності промислових підприємств.

3. Аудит витрат операційної діяльності підприємства є невід'ємною частиною загального аудиту підприємства, інструментом оперативного контролю прийнятих рішень, дієвим засобом запобігання неефективній господарській діяльності. Вдосконалення організаційних і методичних аспектів аудиту витрат виробництва пов'язане з поглибленням практики виконання аналітичних процедур на усіх етапах аудиту та визначення підходів до певних методів дослідження.

За сучасних умов господарювання визначальну роль у системі аналізу витрат виробництва має відігравати такий вид економічного аналізу як оперативний. Саме цей вид аналізу сприяє підвищенню економічної ефективності виробництва зниженням рівня витрат і забезпечують умови для ліквідації нераціональних витрат, дає змогу не тільки планувати, а й контролювати обсяг випуску окремих видів продукції для отримання оптимального рівня рентабельності виробництва.

4. Аналіз діяльності ПрАТ «Завод «Фрегат» показав, що чистий дохід від реалізації продукції зріс у 2019 році порівняно з 2017 роком на 76,2%; із 2018 роком на 8,3% при цьому зросла собівартість реалізованої продукції відповідно на 84,9%; 8,3%. Валовий прибуток також зріс відповідно на 34,1%; 8,7%, але за рахунок зростання інших операційних витрат та інших витрат

товариство у 2017 та 2019 роках отримало збитки, що погіршує його фінансовий стан.

5. Операційні витрати ПрАТ «Завод «Фрегат» у 2019 році за питомою вагою знаходяться майже на рівні 2017 року, сума витрат знизилась на 3401 тис. грн, але при цьому чистий дохід виріс на 153671 тис. грн. Порівняння витрат 2019 року із 2018 роком показало їх зростання на 164611 тис. грн, значно зросла питома вага матеріальних витрат з 59,8% до 71,0%, інші операційні витрати навпаки знизились із 20,7% до 9,3%. Чистий дохід виріс на 27134 тис. грн.

6. Організація та ведення первинного, аналітичного та синтетичного обліку на ПраТ «Завод «Фрегат» ведеться відповідно до чинних законів, наказів, положень та методичних рекомендацій, що сприяє забезпеченню всіх користувачів неупередженою, правдивою, необхідною інформацією.

7. ПраТ «Завод «Фрегат» безперервно здійснює внутрішній аудит, що дає можливість бухгалтерському відділу своєчасно виявляти помилки та виправляти їх. Раціональна організація аудиту забезпечує результативність та ефективність діяльності підприємства. Товариству рекомендовано провести зовнішню аудиторську перевірку, для знаходження шляхів удосконалення та полегшення обліку витрат.

8. Проведене дослідження призвело до висновку, що найефективнішим способом організації системи бухгалтерського обліку на досліджуваному підприємстві в сучасних умовах є подальша розробка та впровадження новинок інформаційної системи «1С: Підприємство 8» із застосуванням модуля «Управління витратами», який забезпечує точний облік у вартості кожного продукту його частини прямих і непрямих витрат з можливістю автоматичного розрахунку і призначення цін на основі характеристик і взаємозв'язків процесів.

9. З метою досягнення адекватності оцінки операційних витрат, виявлення резервів підвищення ефективності діяльності підприємства запропоновано джерела інформації для аналізу операційних витрат розмежувати за двома групами: внутрішні (отримані із системи обліку) та зовнішні (взяті із зовнішніх джерел, в т.ч. статистичних довідників тощо).

10. На основі дослідження аудиту та аналізу операційних витрат підприємства запропоновано удосконалену методику аудиту та аналізу, в якій представлено перелік основних показників діяльності промислового підприємства, які в першу чергу потребують перевірки. У процесі перевірки витрат виробництва на промисловому підприємстві особливу вагу необхідно приділити наступним основним показникам:

- наявність віднесення на зменшення або збільшення собівартості продукції (робіт, послуг) сум, які не мають прямого відношення до собівартості;

- правильність віднесення витрат майбутніх періодів на собівартість продукції;

- збір і віднесення на собівартість поза виробничих витрат.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел (96 найменувань). Загальний обсяг основного тексту складає 102 друкованих сторінки. Робота містить 18 таблиць, 10 рисунків, 6 додатків.

Ключові слова: операційна діяльність, операційні витрати, собівартість продукції, оцінка витрат, аналіз та аудит витрат, шляхи вдосконалення.